



MEDLEMSRAPPORTERING FOR Vygruppen AS

For 2020

OFFENTLIG SEKTOR



”Å stille etiske- og sosiale krav i offentlige anskaffelser er nødvendig for å fremme anstendige arbeids- og miljøforhold. Det vil også styrke prinsippet om likebehandling, som er en forutsetning for velfungerende og effektive markeder.”

Til lesere av rapporten

Offentlig sektor er landets største kunde og forbruker. Med dette følger stor innkjøpsmakt og et stort ansvar. Gjennom forvaltningen av fellesskapets ressurser bør offentlige virksomheter gå foran og etterspørre varer som er tilvirket etter høye etiske og sosiale standarder for arbeids- og miljøforhold i leverandørkjeden.

Medlemmer i Etisk handel Norge har forpliktet seg til å bruke sin innflytelse til å øke oppslutningen om etisk handel. For medlemmer i offentlig sektor betyr det at innkjøpsmakten skal brukes på en måte som fremmer ansvarlig handel og rettferdig konkurranse mellom leverandører, der samfunnsansvar er en viktig komponent på linje med pris, kvalitet, leveringssikkerhet, osv. En viktig målsetting er derfor at etisk handel skal bidra til at useriøse leverandører ikke tildeles offentlige kontrakter. En annen, og like viktig målsetting, er at offentlig sektor anskaffer varer og tjenester på en måte som bidrar til at de som lager produktene får sine grunnleggende rettigheter oppfylt og at produksjonen ikke er til skade for miljøet.

Medlemmer i Etisk handel Norge er forpliktet til årlig å rapportere om fremdriften i arbeidet med etisk handel. Rapporten er offentlig tilgjengelig. Medlemmenes innmeldingstidspunkt vil påvirke hvor langt de har kommet.

Rapporteringsmalen for medlemmer i offentlig sektor ble revidert 2013, blant annet for å gi et bedre og klarere bilde av medlemmenes arbeid med etisk handel i leverandørkjeden. Andre forhold som miljøvennlige innkjøp, sosial dumping og anskaffelse av rettferdig handel-merkede varer er også viktig, men ikke en del av denne rapporten.



Heidi Furustøl
Daglig leder Etisk handel Norge

Forord fra: **Gro Bakstad, konsernsjef Vygruppen**

Bærekraft er en sentral og integrert del av Vygruppens virksomhet, og tydelig forankret i vår strategi. I vårt arbeid med bærekraft er rollen som ansvarlig innkjøper viktig, og vi spesifiserer krav til grunnleggende arbeidstaker- og menneskerettigheter, miljø og kvalitet i våre anskaffelser. Innkjøpsstrategien for Vygruppen inkluderer eget mål om bærekraft. I dette ligger blant annet at vi skal være en pådriver for ivaretagelse av bærekraft i hele anskaffelsesprosessen.

Vi har satt en minimumsstandard gjennom «Vygruppens etiske krav til leverandører» som legges til grunn for alle anskaffelser og resulterende kontrakter. Disse stadfester blant annet at leverandørene skal ivareta grunnleggende arbeidstaker- og menneskerettigheter i sin virksomhet. Hvert år gjennomfører vi risikoanalyser basert på konsernets og forretningsområdenes innkjøpsplaner, og gjør tiltak ut ifra risikonivå. I det kommende året vil vi fokusere på oppfølgings- og forbedringstiltak for etiske og sosiale krav, og innarbeide etisk handel tydeligere i rutiner, systemer og kategoriarbeid.

Som medlem av Etisk handel Norge får vi tilgang på rådgivning og verktøy som gjør at vi kan utvikle oss innen bærekraftsområdet. Medlemskapet er også et tydelig signal til våre samarbeidspartnere og leverandører at vi er vårt ansvar bevisst og setter etisk handel høyt på agendaen.

Om virksomheten:

Navn:

Vygruppen AS

Antall ansatte:

11 155

Samlet innkjøp av varer og tjenester, inkl. investeringer, i rapporteringsåret (NOK):

9 900 000 000

Anskaffelser og leverandører som omfattes av årsrapporten:

Antall anskaffelser som omfattes av rapporten:

21

Hvilke varer som omfattes:

Dekk, portable lader til buss, kjøp av buss for tog, kjøp av kombivogner, reparasjon- og vedlikeholdstjenester, digital setereservasjon (inkluderer hardware), kjemi til fjerning av grafitti, renholdsutstyr, sekker, lommelykter, catering, hygienerekvisita, renholdstjenester.

Det stilles etiske og sosiale krav i alle anskaffelser, men bare de som gjelder varer (eller tjenester hvor varer inngår) anskaffet i 2020 er medtatt i rapporteringen. Anskaffelser gjennomført av Vygruppen, inkludert Vy Tåg AB, er inkludert i rapporteringen.

Antall leverandører:

72

Totalverdi (cirka) på anskaffelsene som omfattes av rapporten (NOK):

370 000 000

Kontaktinformasjon for rapporten:

Navn: Maren Grevstad Pettersen

Stilling: Innkjøpsrådgiver bærekraft

Epost: maren.grevstad.pettersen@vy.no

Telefon: 41561433

Innmeldingsår i Etisk handel Norge:

2016

“Vi ønsker ikke at vår forretning skal gå på bekostning av andre mennesker eller deres miljø, og er opptatt av å sette tydelige krav for å sikre en bærekraftig verdikjede”



Foto: Flickr, ILO Better Work Programme

Prioriterte mål / aktiviteter i rapporteringsåret

Mål / aktiviteter for rapporteringsåret	Status / fremdrift
Øke kompetanse innen risikovurderinger av leverandørens verdikjeder	En ansatt har deltatt på kurs om risikokartlegging av leverandører og land/sector/råvare hos Etisk handel Norge. Det vil bli videre fokus på denne aktiviteten i 2021.
Gjennomgå og revidere styrende dokumenter for anskaffelsesområdet, inkludert de deler som omhandler samfunnsansvar i anskaffelser og kontraktsoppfølging	Det er utarbeidet ny innkjøpsstrategi for perioden 2021-2025. Bærekraft i anskaffelser er en viktig del av strategien, med eget mål og spesifikke tiltak.
Etablere plan for tiltak for å sikre sosiale og etiske krav i anskaffelser og kontraktsoppfølging for 2020	Det er etablert en plan, og tiltakene er til dels gjennomført.
Revidere Vygruppens etiske krav til leverandører (Code of Conduct)	Denne aktiviteten er utsatt til 2021.

Prioriterte mål / aktiviteter for kommende rapporteringsår

Mål / aktiviteter
Revidere metodikk for årlig risikovurdering av bærekraftsaspekter (inkluderer etisk handel) i avtaleporteføljen, samt gjennomføre første risikokartlegging
Videreutvikle handlingsplan for oppfølging av sosiale og etiske krav i verdikjeden, inkludert rapportering
Revidere Vygruppens etiske krav til leverandører
Etablere bærekraft som en del av kategoriarbeidet i konsernet
Delta i interne og eksterne fora, og øke samhandling om bærekraft som tema i konsernet

1. FORANKRING

Forankring, organisering og kompetanse



1. FORANKRING, ORGANISERING OG KOMPETANSE

1.1 Hvordan arbeid med etisk handel er forankret og organisert i virksomheten

Om arbeidet med etisk handel er forankret i strategiske prosesser / dokumenter.

Vygruppen har vedtatt styrende dokumenter som angir hvilken praksis som skal legges til grunn for arbeidet med etisk handel. Hensynet til blant annet sosiale og etiske krav, miljø og universell utforming skal vektlegges ved anskaffelser. Policyen gjelder alle virksomhetene i konsernet og er vedtatt av konsernsjefen.

Ny innkjøpsstrategi for Vygruppen er nylig vedtatt. Innkjøpsstrategien inneholder et eget mål om bærekraft, og arbeidet med etisk handel i anskaffelsesprosesser er identifisert med egne utviklingstiltak under dette målet.

Det er gjennomført en vesentlighets- og interessentanalyse for hele Vygruppen. Bærekraft i verdikjeden er identifisert som et område av betydning.

Om det er utarbeidet en konkret plan eller tilsvarende for mål / aktiviteter som gjelder rapporteringsåret.

Det er utarbeidet en plan for oppfølging av kontrakter som er vurdert med høy risiko for brudd på etiske krav. Planen ble utarbeidet i begynnelsen av året, og tiltakene er til dels gjennomført. Gjennomføring av planen ble påvirket av Covid19 og omprioriteringer i innkjøpsavdelingen som følge av dette.

Om det rapporteres på fremdriften i arbeidet med etisk handel til administrativ / politisk ledelse i virksomheten.

Arbeidet med etisk handel rapporteres i Vygruppens års- og bærekraftsrapport. Det rapporteres også om status for bærekraftsarbeidet i virksomheten en gang i året i egen sak til eier (Samferdselsdepartementet), og som egen sak i konsernstyret.

Om en person i virksomheten har ansvar for arbeidet med etisk handel.

Ansvaret for etisk handel er lagt til Vygruppens innkjøpsdirektør.

Om andre personer i virksomheten er involvert i arbeidet med etisk handel.

Hver enkelt innkjøpsrådgiver har ansvaret for å stille nødvendige krav samt følge opp sin avtaleportefølje med relevante tiltak i verdikjeden. Det er fra 01.01.2021 ansatt en medarbeider som har 50 % av sin arbeidstid dedikert til bærekraft i innkjøp. Denne personen skal ha spesifikt ansvar for å ivareta/innarbeide bærekraft i systemer, rutiner og anskaffelsesprosesser, i tillegg til å bistå den enkelte innkjøpsrådgiver ved behov. I anskaffelser der risikonivået vurderes som høyt jobber innkjøpsrådgiver og ressurs på bærekraft tett sammen om bærekraftsaspekter i hele anskaffelsesprosessen.

Innkjøpsavdelingen samarbeider også med konserncontrollerne i virksomheten i forbindelse med rapportering. Ved oppfølging av avtaler med høy risiko er det også samarbeid med de ulike virksomhetsområdene der dette er relevant. Slike prosesser er viktig for å sikre tverrfaglig involvering i arbeidet med etisk handel.

1.2 Kompetanseutvikling og opplæring

Om deltakelse på kurs og/eller andre kompetansehevende tiltak i rapporteringsåret for å øke kunnskapen om etisk handel hos ansatte.

En ansatt har deltatt på kurs i aktsomhetsvurderinger og risikokartlegging hos Etisk handel Norge, og tre ansatte har deltatt på seminarer/webinarer der etisk handel har vært tema.

Om virksomheten har identifisert behov for opplæring og/eller andre kompetansehevende tiltak knyttet til etisk handel.

De ulike innkjøpsrådgiverne har ulik kompetanse om etisk handel, og det er planlagt å etablere et basisnivå om etisk handel for alle rådgiverne som en del av det generelle arbeidet med kompetanseheving i avdelingen.

Det er spesifikt behov for opplæring i metodikk for risikovurdering av leverandørers verdikjede. Vurdering av mottatt dokumentasjon ved oppfølging oppleves også krevende.

2. IMPLEMENTERING

Implementering av etisk handel i anskaffelsesprosessen



Foto: Kirkens Nådhielp

2. IMPLEMENTERING AV ETISK HANDEL I ANSKAFFELSESPROSESSEN

2.1 Risikokartlegging

Beskriv metode og/eller kilder for risikokartlegging virksomheten bruker, før eller etter inngåelse av kontrakt, for å identifisere risiko for mulige brudd på arbeidstakerrettigheter og miljøforhold i leverandørkjeden.

For risikokartlegging av anskaffelser på innkjøpsplanen benyttes DFØs liste over høyrisikoprodukter samt Transparency Internationals korrupsjonsindeks. Det gjøres også en vurdering knyttet til ratifisering av ILO-konvensjoner i opprinnelseslandet. Disse kildene benyttes i 1. trinn av risikovurderingen. For de anskaffelser som kommer ut med høy risiko, foretas en dypere analyse ved bruk av anbefalte kilder (verktøy fra Etisk Handel Norge).

2.2 Etske/sosiale krav i anskaffelsesprosessen

Oppgi i hvilke anskaffelser etiske- og sosiale krav er anvendt i rapporteringsåret, inklusive anskaffelser tidligere år dersom disse er gjenstand for oppfølging; type avtale; antall leverandører som leverer på avtalene; krav i hvilke faser i anskaffelsesprosessen. Virksomheter som legger etiske- og sosiale krav til grunn i alle anskaffelser lister opp minst fem anskaffelser der kravene anses som relevante.

I hvilke anskaffelser	Type avtale	Antall leverandører på avtalen	Anvendt etiske/sosiale krav i anskaffelsesprosessen		
			Som kvalifikasjonskrav	Ved tildeling av kontrakt	Som kontraktvilkår
Kjøp av cateringtjenester (leveranseavtale)	Rammeavtale	1	Ja	Nei	Ja
Kjøp av sekker	Rammeavtale	1	Ja	Nei	Ja
Kjøp av renholdsutstyr	Rammeavtale	1	Ja	Nei	Ja
Kjøp av hygienerekvisita	Rammeavtale	1	Ja	Nei	Ja
Kjøp av gave og profileringsartikler (oppfølging)	Rammeavtale	1	Ja	Nei	Ja
Kjøp av drikkeautomater og drikke (oppfølging)	Rammeavtale	1	Ja	Nei	Ja

Oppgi hvilken mal for etiske- og sosiale kontraktvilkår og mal for kvalifikasjonskrav som er brukt i anskaffelsene listet opp i tabellen (Etisk handel Norge, Difi, egen mal, annen mal.)

Vygruppen har utviklet og benytter egen mal for etiske- og sosiale kontraktsvilkår. Alle leverandører som ønsker å bli kvalifisert som tilbyder til Vygruppen må bekrefte at de oppfyller og aksepterer disse vilkårene som en del av kvalifikasjonen. De etiske kravene baserer seg på anbefalinger fra Etisk Handel og DFØ, og sikrer oppfyllelse av menneskerettigheter og øvrige rettigheter etter f.eks. ILO-konvensjoner. Vy sin mal for etiske og sosiale kontraktsvilkår skal gjennomgå og revideres i 2021.

2.3 Oppfølging av etiske- og sosiale krav i kontraktsfasen

Hvilke enkeltprodukter/varer har vært gjenstand for kontraktsoppfølging i rapporteringsåret (kan også innbefatte enkeltprodukter/varer på avtaler inngått tidligere år)?

Det har vært gjennomført oppfølging knyttet til sosiale og etiske krav for følgende produktområder; drikkeautomater inkludert drikke, gave og profileringsartikler, IT- forvaltning (i India), IT-drift (i India). Covid19 og omprioriteringer i innkjøpsavdelingen medførte mindre ressurser til oppfølging av sosiale og etiske krav, og det er derfor gjennomført oppfølging på færre avtaler enn planlagt.

Beskriv oppfølgingstiltak og -aktiviteter virksomheten har gjennomført overfor leverandører i rapporteringsåret for å påse etterlevelse av de etiske- og sosiale kravene i kontraktsfasen:

Det er gjennomført møter med leverandørene og innhentet informasjon om arbeid med etisk handel i leverandørkjeden. Dokumentasjon som er innhentet er blant annet retningslinjer, rutinebeskrivelser, rapporter og sertifiseringsbevis. For IT-drift avtalen ble det gjennomført besøk hos leverandør i India i februar 2020, der arbeidsfasiliteter ble sjekket og det ble gjennomført samtaler med medarbeidere. For tjenesteavtaler i Norge (buss ca 50 leverandører, taxi - 18 leverandører, hotelltjenester - 13 leverandører) er det etterspurt dokumentasjon på at lønns- og arbeidsvilkår i Norge overholdes.

Hvor mange leverandører har vært gjenstand for kontraktsoppfølging knyttet til etiske- og sosiale krav i rapporteringsåret (gjelder avtaler inngått i rapporteringsåret og avtaler inngått tidligere år)?

4

Er det i rapporteringsåret identifisert avvik fra de etiske- og sosiale kontraktskravene hos aktører i leverandørkjeden?

Nei

Hvis ja : Angi type avvik, hvor i leverandørkjeden avvikene er identifisert, tiltak iverksatt for å rette avvikene, samt status.

Type avvik (barnearbeid, HMS, lønn, arbeidstid, etc)	Hvor i leverandørkjeden	Tiltak iverksatt for å rette avvik	Status

Type avvik (barnarbeid, HMS, lønn, arbeidstid, etc)	Hvor i leverandørkjeden	Tiltak iverksatt for å rette avvik	Status

Beskriv erfaringer i arbeidet med anvendelse av etiske- og sosiale krav i anskaffelsesprosessen.

Vygruppen kjøper i stor grad tjenester som leveres i Norge og Sverige hvor vi har vår virksomhet. Det kjøpes i mindre grad varer som er beheftet med risiko. Arbeidet med anvendelse av av etiske og sosiale krav i anskaffelsesprosessen har derfor først og fremst vært rettet mot å ivareta arbeidstagerne i Norge, og oppfølging av dette har vært i fokus.

Det er imidlertid etablert gode interne rutiner som sørger for at vi stiller kontraktskrav og kvalifikasjonskrav som omhandler etisk handel i våre anskaffelser. Vygruppen har i flere år stilt slike krav til våre leverandører, og vi opplever at det er viktig slik at vi har et godt grunnlag for å følge opp leverandørene i kontraktperioden.

Oppfølging av de sosiale og etiske kravene (for etisk handel) gjøres i varierende grad, og innkjøpsrådgiverne har ulik og begrenset kompetanse på dette området. Særlig vurdering av innsendt dokumentasjon oppleves til tider krevende. Vi ser at det er et behov for å forbedre arbeidet med å sikre overholdelse av etiske og sosiale krav knyttet til varer kjøpt i utlandet, og dette er et arbeid som skal prioriteres i 2021. Det er fra 01.01.2021 ansatt en medarbeider i innkjøpsavdelingen som har 50 % av sin arbeidstid dedikert til bærekraft i innkjøp, og som vil være med å møte dette behovet.

3. PÅDRIVERROLLE

Pådriverrolle, dialog og kommunikasjon



Foto: Shutterstock

3. PÅDRIVERROLLE, DIALOG OG KOMMUNIKASJON

3.1 Øke oppslutning internt og eksternt

Har virksomheten gjennomført tiltak/aktiviteter internt og eksternt i rapporteringsåret for å øke bevisstheten, kunnskapen og oppslutningen om etisk handel.

Ja

Hvis ja, beskriv tiltak/aktiviteter

Type tiltak	Formål	Målgruppe
Oppfølging av krav til leveranse	Sikre at krav til etisk handel følges	Leverandører
Gjennomgang av status og tiltak	Sikre forståelse og gjennomføring	Styring og ledelse

3.2 Kommunikasjon

Hvordan virksomheten kommuniserer internt om sitt arbeid med etisk handel.

Kommunikasjon internt gjøres i hovedsak direkte mot den delen av virksomheten som gjennomfører anskaffelsene, og primært via de tverrfaglige anskaffelsesteamene. Konsernets innkjøpsfunksjon og retningslinjer for anskaffelser setter krav til etisk handel. Det informeres om status for bærekraftsarbeidet, inkludert etisk handel, i virksomheten en gang i året i konsernstyret. Det er også en gruppe på Workplace for kontraktsforvaltere der det legges saker om blant annet etisk handel når relevant.

Hvordan virksomheten kommuniserer eksternt om sitt arbeid med etisk handel.

Vygruppen rapporterer eksternt om krav og status i sin års- og bærekraftsrapport. Rapporten publiseres på Vy.no. Bærekraft blir behandlet i årlig rapport til Staten ved Samferdselsdepartementet.

Kontakt:

Vygruppen AS

Maren Grevstad Pettersen

maren.grevstad.pettersen@vy.no

41561433